

ADVENT

Solti András csak nagy tolakodások árán tudott felkapaszkodni a hajnali buszra. Váltóműszakba jár. Nyolcadik évét kezdte ezen a helyen, s bár technikai végzettsége van, kénytelen volt elfogadni az alacsonyabb beosztást is: nem olyan időket élünk, hogy válogathatna az ember a lehetőségekben. Pláne meg így, negyvenhat évesen. András sokáig együtt bumlizott a feleségével: harminc kilométert oda, harmincat vissza. Az asszonyt aztán – fél éve lehet – elbocsátották. Leépítés volt a cégnél, a német mindenkit elküldött, akit csak lehetett, Ágnes azóta munkanélkülin van. Állt, állt csak András a kocsis lépcsőjén, még kabátját kigombolni sem volt lehetősége, annyian voltak a buszon. Pedig jól esett volna neki leülni. Keveset aludt az éjjel, össze is álmodott mindent, nem tudott pihenni, bárhogya is szeretett volna.

Solti András a hegyekből került le az Alföldre. Ide nősült. Sokáig az apósáéknál húzták meg magukat – még amikor Anikó megszületett is náluk szorongtak – mígnem portát osztott az akkori tanács az alvégen, így hát ők is építkezésbe foghattak. A régi téglagyár helyén. A gödrök, ahonnan az agyagot bányászták valamikor, rég beteltek, ma pihenőpark van a helyükön, körben pedig a lakóházak, mind az ő korosztályukból lakják.

Andrásék hamar felépítkeztek. A tsz, ahol azidőtájt dolgozott, segítette őket, amivel csak tudta. Fuvarral legfőképp. Meg nekik adta – cserébe a bontásért – az istálló anyagát a Torokban. Ők pedig, a három szomszéd összefogott, s egy bő hétvégén szétszedték az istállót. Kitehelt belőle mindhármuknak a melléképület. Falastul, cserepestül. A faanyag java részét beépítették, a többi meg megtette az első télen gyújtósnak. Szén alá.

Hárman azóta háromfelé dolgoznak. Egyik szomszédja a Gépgyárba került művezetőnek, a másik meg vállalkozó lett. Tojóállományt tart, a kertben húzott fel egy iszonyatosan nagy csarnokot, van tán háromezer tyúkjá is. Olykor Ágnes is áthívják, ha nem győzik munkával. Ő meg szívesen megy. Az idejéből is kitehelt, meg aztán így legalább a konyhára valóra nincs gondjuk.

Zötyögött a busz, míg a megyeszékhely felé tartott. Solti András hol az egyik, hol meg a másik lábát kímélte a kocsilépcsőjén álldogálva. Báránybőr-béléses sapkája lassan ráizzadott a fejére...

* * *

A készáruraktár – jó néhány napja már – megfeszített ütemben dolgozott. Jöttek a kamionok, egymás után gördültek ki a telepről. Csütörtök volt, a karácsonyt megelőző advent második hete. A német tulajdonos külön prémiumot ígért, ha maradéktalanul leszállítják a kitűzött mennyiséget; András már szinte szédült a targoncán. Egyedül szeretett dolgozni, csak nehezen tűrte berakodás közben a kocsipilótájának jelenlétét. Tudták ezt róla a többiek is, így hát félre álltak, ha ő volt szolgálatban. Raktáros, vámtisztviselő és gépkocsivezető csak akkor pillantottak föl a kocsiplatójára, ha András új egységcsomagért járt oda. Igaz, elég is volt nekik csak akkor odapillantaniuk: értette a targoncás a mesterségét, úgy egymás mellé helyezte a raklapokat, ahogyan az csak lehetséges volt, egy gombostűt is csak kalapáccsal lehetett volna közéjük verni. Izzott a targoncavezető keze alatt a munka, nyoma sem volt arcán a reggeli fáradtságnak. Nem telt belé egy óra, megrakta a kocsiplatóját, hogy hiba nem volt benne.

Solti Andrásnak minden önuralmára szüksége volt, hogy targoncájának ülésében maradjon, mikor fölnézett a begördülő kamionfülkéjébe. Barkó Gyulát látta ugyanis a kormánykerék mögött, a cigányprímás Barkó Gyula nagyobbik fiát.

Solti András jól ismerte a fiút. Túlságosan is jól. De nem szerette. Egy csöppet sem szerette. Arra pedig, hogy itt találkoznak, a legcsekélyebb mértékben sem volt felkészülve...

* * *

Barkóné Solti Anikó – merthogy asszonyként is megőrizte leánykori nevét – dalolászott magában, míg nekikészült a nagytakarításnak. Nem nagy feladat várt rá: egyszoba-konyhában lakott férjével és apósával a telepen, oda vitte feleségnek ez a féligcigány–féligmagyar ember. Ő pedig örömmel és igaz szerelemmel követte a férjét. És milyen jó, hogy vele jött: ötödik éve vannak együtt, de tán legszebb öt esztendeje ez az ő eddigi életének! Megszületett közben a kis Andriska is; bogárszemű, akár csak az apja, de a szája tiszta az anyjáié. Vagy még inkább a nagyanyjáié. Itt sündörög most is a lábánál. Beszélni még ugyan nem beszél, de dúdolja, anyja után dúdolja a

dalokat. Nagypapa készített neki egy tologatós játékot, azzal szaladgál a szoba földjén – hogy nem unja még mindig...

Kis Andriskát nemigen látogatják anyjának a szülei. Kitagadták lányukat, mikor az férjhez menni határozta el magát. Próbálták előbb lebeszélni – hát persze, hogy megpróbálták, kitűnő tanuló volt Anikó mindig is, egyetemre szánták őt a szülei, nem pedig, hogy cigányfeleség váljék belőle – de nem használt. Se' a szép szó, se' a csúnya. Kenyértörésre került aztán a sor közöttük, így hát hiába volt ott a nagy ház, az alig néhány éve épített, a telepre kényszerültek a fiatalok, az após házába költöztek be. A putriba. Gyulának rég meghalt az édesanyja, Anikó őt nem is ismerte. A kisebb fiú Pesten dolgozott, így hát az öreg Barkó még örült is, hogy asszony kerül a házhoz, ha még annyira is össze kell majd húzódnium. Kiköltözött motyójával a konyhába, a tenyérszobát meg átengedte a fiataloknak. Bandája már rég nem volt: egyedül járt, ha meg-meghívták muzsikálni, s bizony olyan szerenádokat, amelyet ő csiholt ki a hegedűjéből, senki más nem tudott – nemcsak a faluban, hanem még a környéken sem. Ez persze aligha járt sok pénzzel, Barkó Gyula mégis kitaníttatta a fiait. A nagyobbikból esztergályos, a kisebbikből meg kőműves lett.

Érettségije azonban mégis csak az asszonynak volt egyedül a meg bővült családban. Nem is akármilyen. Színjeles bizonyítványa volt Anikónak, nem hiába készült ő az egyetemre – más kérdés aztán, hogy sok hasznát nemigen tudta venni a sok ötösnek a papíron. Nagy a munkanélküliség a faluban, és amióta Barkónét ír neve elé az asszony, valahogy régi barátnői is elfordulnak tőle. Igaz, most a gyerek miatt különben sem vállalná a munkát.

Jó pár évig Gyula sem tudott elhelyezkedni. Egymás után zártak be a vasipari cégek a környéken, nem volt munkásfelvétel, így hát ő is többet volt odahaza, mint munkában. Tavaly aztán addig járt a hivatalba, míg ki nem harcolta magának a tanfolyamot. Sok pénzébe került a családnak – még így is sokba, hogy tekintélyes részét állta a költségeknek az állam – de kinyögték. Kinyögték, hál' istennek, megkapta az ember a jogosítványt. Egy vállalkozó foglalkoztatja: az, aki a költségekbe is besegített. Két hónapig segédvezető volt nála az ember, de ma először önálló fuvart bíznak a kezére.

Barkóné Solti Anikó dalolgatott mindegyre csak magában, míg a munkáját végezte. Szép karácsonyuk lesz, a legszebb tán, amióta együtt vannak.

* * *

Solti András maga sem tudta, hogy rakta meg vejének a kamionját. Dolgozott, mint egy gép: nem látott, és nem hallott közben: még csak

figyelemre sem méltatta a jelenlévőket. Akkor kapta csak fel a fejét, mikor odaszólt neki ifjabb Barkó Gyula, mielőtt beszállt a fülkébe:

– Köszönöm, András bácsi!

Visszafogta magát, azonban a targoncás, nem méltatta válaszra a köszönő szót.

Mégsem lett jobb a kedve, hogy amaz kihúzott a raktárból. Fejfájása kiújult, reggeli fáradtsága is visszatért. Sápadt volt, s betegnek, nagyon betegnek érezte magát. Azt hitte, menten kizuhan a targonca nyergéből. Váltást kért hát maga helyett, ő pedig átöltözött, s szólt a művezetőnek, hogy holnap otthon marad. Alig tudott kivánszorogni a buszhoz. Szerencséje volt: épp elérte a negyed egyes járatot...

* * *

Solti András két napig feküdt odahaza. Láza nem volt, a kihívott orvos csak pihenést rendelt neki. Felírt ugyan valami nyugtatót, ha éjjel nem tudna aludni a beteg, de Solti András nem volt hajlandó bevenni a gyógyszert. Forgolódott, sóhajtozott csak az ágyában, hogy már a felesége türelmét is próbára tette. Enni nem evett, a teát majd' kiverte az asszony kezéből – kibírhatatlan természete volt, ha egyszer ágynak esett, az egyszer már szent igaz.

Vasárnap aztán jókor korán kelt ki vackából Solti András. Mint ki nem is volt beteg sohasem, osont ki a felesége mellől. Olyan fürgén, olyan sietősen, hogy az asszony nem győzött fölötte csodálkozni. Nem szólt azért, színlelte csak továbbra is az alvást – olyasformán, mintha legédesebb álmában lenne még alig pirkadatán ennek a fázós téli reggelnek.

Solti András felment aztán a padlásra. Előszedte Anikó lányának gyerekkori mesekönyveit, a sok-sok kivágós papírmintát, s megkereste a tetőkiszögellés alatt a fából készült kisszánkót is. Lekopott már ugyan a talpazata, de miből áll azt felújítani! Solti András lecúgolta föllett értékeit a magasból, hogy pincebéli műhelyébe menjen le velük rögvest ezután. Mire pedig felesége elkészült a reggelivel, új vasalat fénylett a régi szánkó kopott talpán. András lecserélte aztán rajta a kötelet is, megigazította, ami megigazítandó volt még rajta, s boldogságában lehajtott egy kupicával a tavaly főzött szilvapálinkából.

Karácsony közelgett, a legeslegszebb karácsony, amióta leköltözött a hegyekből...